

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Tájékoztató

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint az e törvényekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő, 2021. évi módosításairól

A jogalkalmazás megkönnyítése érdekében tárcánk összefoglaló tájékoztatót kíván nyújtani a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szociális szolgáltatásokat és gyermekjóléti alapellátásokat érintő változásairól, továbbá az e törvényekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek módosításairól.

A törvény-módosításokat az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi CXLVII. törvény tartalmazza, amely a Magyar Közlöny 2020. évi 282. számában, 2020. december 18-án került kihirdetésre. További módosításokat tartalmaz a 2020. évi CXII. törvény a 1993. évi III. törvény és a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény módosításáról, amely a Magyar Közlöny 2020. évi 243. számában, 2020. november 11-én került kihirdetésre.

A végrehajtási rendeletek módosítását az alábbi rendeletek tartalmazzák:

A Kormány

- 612/2020. (XII. 18.) Korm. rendelete egyes szociális tárgyú kormányrendeletek módosításáról, amely a Magyar Közlöny 2020. évi 282. számában,
- 610/2020. (XII. 18.) Korm. rendelete a Nemzeti Szociálpolitikai Intézetéről, amely a Magyar Közlöny 2020. évi 282. számában,
- a 627/2020. (XII. 22.) Korm. rendelete az egyes kormányrendeleteknek a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Budapest Fővárosi Kirendeltségének és Pest Megyei Kirendeltségének összevonásával összefüggő módosításáról, amely a Magyar Közlöny 2020. évi 286. számában,
- 10/2021. (I. 20.) Korm. rendelete egyes gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról, amely a Magyar Közlöny 2021. évi 10. számában

jelent meg.

- A 45/2020. (XII. 14.) EMMI rendelet az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet módosításáról, amely a Magyar Közlöny 2020. évi 278. számában,
- az emberi erőforrások minisztere 1/2021. (I.7.) EMMI rendelete egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról, amely a Magyar Közlöny 3. számában,

- az emberi erőforrások minisztere 2/2021. (I. 18.) EMMI rendelete egyes szociális tárgyú miniszteri rendeleteknek a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet létrehozásával összefüggő módosításáról, amely a Magyar Közlöny 9. számában jelent meg.

A tájékoztató a jelentősebb módosításokat tartalmazza.

I. Az Szt. módosításai

1. A bejegyzés nélkül működő szociális szolgáltatások felszámolásának elősegítése

Bejegyzés nélküli szociális szolgáltatás felszámolása esetén a feladatellátási kötelezettséggel bíró szervnek kell gondoskodnia az ellátatlanul maradó személyekről. A bentlakásos szociális ellátási formák esetében ez a feladat a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságra hárul. A szolgáltatást bejegyzés hiányában megszervező személy vagy szervezet az ellátás megszervezésében nem minden esetben működik együtt önként az ellátásra köteles szervvel, így az állami fenntartó nem tudja felmérni, hány személyről kell gondosodnia, és azok milyen egészségi állapotúak, milyen további ellátást igényelnének.

Az új rendelkezéssel a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság hatáskört kapott arra, hogy – a kormányhivatalokhoz hasonlóan – munkatársai beléphessenek az illegális szolgáltatásnyújtás helyszínére, ott betekinthesse az ellátottak dokumentációjába, és személyesen beszélhessenek velük a gondozási szükségletük felmérése és a legmegfelelőbb elhelyezésük érdekében.

„58/C. § A szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzés hiányában működő szociális szolgáltatás megszüntetése esetén az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv – az ellátatlanul maradó rászoruló személyek további ellátása érdekében – a bejegyzés hiányában működő szolgáltatás helyszínéül szolgáló ingatlanba beléphet, az ott ellátott személyek ellátásával kapcsolatos dokumentációba betekinthez, arról másolatot készíthet és az ellátottakkal személyes kapcsolatot létesíthet a gondozási szükségletük felmérése és a legmegfelelőbb elhelyezésük érdekében.” (hatályos: 2021.01.01-től)

2. Népkonyha finanszírozási rendszerbe való befogadásával kapcsolatos módosítás

Az étkeztetés két altípusát – szociális konyha és népkonyha – csak miniszteri rendelet nevesítette, törvényi szinten nem jelentek meg. Az állami támogatásra való jogosultság megállapításakor, a finanszírozási rendszerbe történő befogadási eljárásban kiadott szakhatósági állásfoglalásban azonban indokolt az étkeztetésen belül külön a szociális konyha és a népkonyha ellátotti létszámának feltüntetése, ezért vált szükségessé a két altípus nevesítése törvényi szinten is.

A népkonyha szolgáltatás esetében a korábbiakban előírtuk, hogy ha más fenntartó az önkormányzat területén kíván étkeztetni, ahhoz kérnie kell az önkormányzat hozzájárulását. Mivel az önkormányzat kötelező feladatai köré tartozik az étkeztetés, az új szabályozás alapján nem csak új népkonyha szolgáltatás, hanem már működő népkonyha ellátási területének bővítése esetében is szükséges valamennyi érintett önkormányzat hozzájárulásának megszerzése.

Mivel népkonyha szolgáltatás esetében továbbra is növekedő forráskiáramlás volt tapasztalható, a racionalizálás érdekében módosult a szabályozás oly módon, hogy állami támogatásra csak akkor lesz jogosult az önkormányzattal ellátási szerződést kötött egyházi fenntartó, ha szociális konyha formájában nyújtja az étkeztetést.

Fentiek alapján tehát:

- 2019. január 1-jét követően civil vagy egyházi fenntartó által indított új népkonyha esetében az ellátási terület teljes egészére vonatkozó összes érintett önkormányzat hozzájárulása szükséges.
- 2021. január 1-jét követően
 - o már működő, civil vagy egyházi fenntartású népkonyha ellátási területének módosítása esetében a bővítéssel érintett valamennyi önkormányzat hozzájárulása szükséges;
 - o ellátási szerződés alapján egyházi fenntartó által működtetett népkonyha szolgáltatás már nem fogadható be automatikusan a finanszírozási rendszerbe, az étkeztetés ezen altípusa csak az emberi erőforrások minisztere és a pénzügyminiszter közös döntésével fogadható be az erre nyitva álló időben;
 - o ellátási szerződés alapján egyházi fenntartó által működtetett szociális konyha továbbra is automatikusan befogadható a finanszírozási rendszerbe.

Az új szabályokat a folyamatban lévő bejegyzési és szakhatósági eljárásokban is alkalmazni kell.

„58./A.§ (2) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultság további feltétele - a (2b) bekezdésben meghatározott kivételekkel -
 c) **szociális konyha és népkonyha** esetén az új ellátotti létszámnak, házi segítségnyújtás esetén az új ellátotti létszámnak, és azon belül a személyi gondozásban ellátható személyek legmagasabb számának (a továbbiakban együtt: ellátotti létszám), (...) a szociális szolgáltatások területi lefedettségét figyelembe vevő, jogszabály szerinti finanszírozási rendszerbe történő befogadása (a továbbiakban: befogadás).

(2c) A rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül be kell fogadni

a) a **népkonyha kivételével** azt a szociális szolgáltatást, ellátotti létszámot, férőhelyszámot, feladatmutatót, amelynek ellátására az egyházi fenntartó a települési önkormányzattal vagy társulással ellátási szerződést kötött, az ellátási szerződésben szereplő szolgáltatás, ellátotti létszám, férőhelyszám, feladatmutató erejéig, (...)

(2h) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter szociális alapszolgáltatás esetén a befogadást kormányrendeletben foglaltak szerint visszavonhatja, ha

a) **szociális konyha, népkonyha** és házi segítségnyújtás esetén az ellátott személyek száma, támogató szolgáltatás és közösségi alapellátások esetén a teljesített feladatmutató, vagy nappali ellátás esetén a betöltött férőhelyek száma hat naptári hónap átlagában és a feltételek vizsgálatakor sem éri el a befogadott ellátotti létszám, feladatmutató, illetve férőhelyszám 90 százalékát, (...)

„62. § (3) Az étkeztetés szolgáltatási formái

- a) a szociális konyha és
- b) a népkonyha.”

„134/J. § Az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi CXLVII. törvénnyel megállapított, szociális konyha és népkonyha szolgáltatásra vonatkozó szabályokat a folyamatban levő, szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzés vagy adatmódosítás iránti eljárásban és a finanszírozási rendszerbe történő befogadásra irányuló szakhatósági eljárásban is alkalmazni kell, azzal, hogy

a) a 2021. január 1-jét megelőzően, étkeztetésre vonatkozóan kiadott szakhatósági állásfoglalások alapján a fenntartó kérelmének megfelelően kell bejegyezni a szociális konyha vagy népkonyha szolgáltatási formát,

b) 2021. január 1-jét követően a népkonyha szolgáltatás ellátási területének módosítása esetében az adatmódosítás feltétele a bővített ellátási terület szerint érintett valamennyi települési, fővárosi kerületi önkormányzat hozzájárulása.”

(hatályos: 2021.01.01-től)

3. Adatkezelés utcai szociális munka esetén

Az adatvédelmi előírások értelmében személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet. Az Szt. tartalmaz adatkezelési felhatalmazást az intézményi nyilvántartás vezetésére, utcai szociális munka esetén azonban ezt a nyilvántartást nem kell vezetni. Ugyanakkor az utcai szociális munka során az utcán, közterületen, nem lakás céljára szolgáló helyen élők életet vagy testi épséget veszélyeztető helyzetének megszüntetéséhez, az életmóddal járó ártalmak csökkentéséhez, a szociális szolgáltatások és egészségügyi ellátások igénybevitelének segítéséhez és szervezéséhez, a hajléktalan személyeket ellátó intézménybe vagy más szálláshelyre juttatásához a szolgáltatók a hajléktalan személyek adatait megismerik és kezelik a feladatellátáshoz szükséges mértékben. Ez az adminisztráció kiterjed az ellátott személyes adataira (név, születési hely és idő, anyja neve), a TAJ és a fellelhetési helye rögzítésére, cselekvőképességére, családi körülményeire, jövedelmi viszonyaira, iskolai végzettségére és a munkavállalását befolyásoló egyéb tényezőkre, az egészségügyi állapotára, valamint a vele végzett szakmai munka, a részére nyújtott szolgáltatások leírására. Az Szt. új rendelkezése megadja a felhatalmazást a szolgáltatóknak a felsorolt adatok kezelésére.

„20. § (10) Az utcai szociális munkát nyújtó szolgáltató a hajléktalan személy életét vagy testi épségét veszélyeztető helyzet megszüntetése, a hajléktalansággal járó ártalmak csökkentése, illetve ehhez kapcsolódóan a szociális és egészségügyi szolgáltatások és ellátások igénybevitelének segítése és szervezése, valamint a hajléktalan személynek intézménybe vagy más szálláshelyre juttatása céljából, az e célok megvalósításához szükséges mértékben és időtartamig, de legfeljebb az utcai szociális munkát nyújtó szolgáltatóval fennálló intézményi jogviszony megszűnéséig kezeli a hajléktalan személy nevére, születési helyére és idejére, anyja nevére, Társadalombiztosítási Azonosító Jelére, 4. § (3) bekezdése szerinti tartózkodási helyére, cselekvőképességére, családi körülményeire, jövedelmi viszonyaira, iskolai végzettségére és munkavállalását befolyásoló egyéb tényezőkre, valamint egészségi állapotára vonatkozó adatokat.” (hatályos: 2021.01.01-től)

Az Szt. szerint az intézményvezetőnek a kérelmezők és az igénybevevők meghatározott adatairól intézményi nyilvántartást kell vezetniük. A 2019. december 31-éig hatályos szabályozás szerint a nappali melegedőknek és az éjjeli menedékhelynek csak a kérelmező természetes személyazonosító adatait és Társadalombiztosítási Azonosító Jelét kellett nyilvántartásba venniük. 2020. január 1-jével ez a rendelkezés hatályon kívül helyezésre került, ennél fogva a nevezett két szolgáltatási forma esetében is a teljes adattartalommal

kellett vezetni az intézményi nyilvántartást. Az új szabály alapján ismét csak a szűkebb adattartalmat kell nyilvántartásba venni.

„20. § (6)

[Csak a (2) bekezdés a) pontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni]

„a) nappali melegedő és éjjeli menedékhely esetében, valamint” (hatályos: 2021.01.01-től)

4. Komplex szükségletfelmérésre nyitva álló határidő meghosszabbítása

A tavalyi évben előírásra került, hogy a fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthonában és ápoló-gondozó célú lakóotthonában az ellátottak komplex szükségletfelmérését el kell végezni 2020. december 31-ig. Mivel a szociális intézményekben a COVID-19 járványra tekintettel a szakértői vizsgálatok felfüggesztésre kerültek, a határidő meghosszabbításra került egy évvel, 2021. december 31-ig.

„134. § (1) A fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonában vagy fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthonában 2020. január 1-jén ellátásban részesülő személynek a családvédelmi akciótervvel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2019. évi CXXVI. törvénnyel megállapított komplex szükségletfelmérését - amennyiben nem rendelkezik vele - 2021. december 31-éig kell elvégezni.

(hatályos: 2021.01.01-től)

5. A fogyatékosági tanácsadás jogszabályi alapjainak megteremtése

Az EFOP-1.9.2-VEKOP-16-2016-00001 azonosítószámú - „A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” (MONTÁZS PROJEKT) című kiemelt projekt keretében került sor egy olyan, fogyatékos személyeknek és családjuknak létrehozott hálózat kialakítására, amelynek célja az volt, hogy a szükségleteikre reagáló, rendszerszerű szolgáltatásokat fejlesszen és tegyen hozzáférhetőbbé. A projekt keretében a család- és gyermekjóléti központokban létrehozott információs és koordinációs pontokban zajló fogyatékosági tanácsadói tevékenység a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. A fogyatékosági tanácsadó a fogyatékosokhoz kapcsolódó különböző ágazatokhoz tartozó (szociális, egészségügy, köznevelés, munkaerőpiaci, stb.) információkat, ismereteket és tudást egy helyen teszi hozzáférhetővé a fogyatékos személy számára, a fogyatékos gyermeket nevelő család, valamint a fogyatékos hozzátartozójáról gondoskodó személy részére, abból a célból, hogy könnyebb legyen eligazodni és hozzájutni a szükséges segítséghez. A feladat természetesen a tanácsadáson és az információnyújtáson túl mutat, a hasonló nehézségekkel küzdők számára a sorstársi segítő csoportok működtetése és a különböző klubfoglalkozások szervezése is legalább ilyen fontos, a fogyatékos embereknek nyújtott szociális készségfejlesztéssel együtt.

A fogyatékosági tanácsadó speciális ismeretekkel, tudással rendelkezik a fogyatékoság szakterületéről, így a fogyatékosokból adódó kérdések, problémák megoldásában aktív segítséget tud nyújtani, pl. a pénzügyi ellátásokhoz való hozzájutásban, a fejlesztések elérésében vagy a parkolási igazolvány megszerzésében.

A projekt 2021-ben történő lezárását követően a szolgáltatás fenntartása és hozzáférhetővé tétele továbbra is indokolt, ezzel is segítve a fogyatékos személyek és családtagjaik

közszolgáltatásokhoz, információkhoz és ellátásokhoz való hozzáférését, életminőségük és életvezetési képességük javulását.

Az új rendelkezések értelmében 2022. január 1-jétől a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központokban tovább folytatódik a fogyatékoságügyi tanácsadói tevékenység 42 fő fogyatékoságügyi tanácsadóval.

„64. § (9) A Gyvt. 40/A. § (7) bekezdése alapján kijelölt család- és gyermekjóléti központ fogyatékoságügyi tanácsadást biztosít. A fogyatékoságügyi tanácsadás keretében a gyermekjóléti központ elősegíti a fogyatékosággal élő emberek és családtagjaik információkhoz, szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférését, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósulását.” (hatályos: 2022.01.01-től)

6. A falu-, illetve tanyagondnoki képzések szervezésének a megyei önkormányzatok hatáskörébe delegálása

Falu-, illetve tanyagondnoki munkakörben csak olyan személy foglalkoztatható, akit a foglalkoztatás kezdő időpontjában a munkáltató bejelentett a munkakör betöltéséhez szükséges falu- és tanyagondnoki alapképzésre. A képzést 2020. december 31-éig a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság szervezte, illetve a képzést is maga végezhette, vagy ezzel – a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő – más intézményt is megbízhatott. A 2021. január 1-jén hatályba lépett módosítással a falu-, illetve tanyagondnoki képzések szervezése a megyei önkormányzatok hatáskörébe került delegálásra.

„60. § (8) A falugondnoki, illetve tanyagondnoki képzés szervezését a szolgáltatás helye szerint illetékes megyei önkormányzat látja el a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által jóváhagyott képzési program alapján.” (hatályos: 2021.01.01-től)

Az Szt. módosítással az Országgyűlés a falugondnoki szolgáltatás további bővítéséről is döntött, így 2021. január 1-jétől a 1000 lakosnál kisebb települések számára is elérhetővé vált a szolgáltatás.

„60. § (2) A falugondnoki szolgáltatás ezer lakosnál kisebb településen működtethető. Amennyiben a falugondnoki szolgáltatás létesítését követően a település lakosságszáma tíz százalékot meg nem haladó mértékben emelkedik ezer lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.” (hatályos: 2021.01.01-től)

7. A Szankció törvény hatályba lépésével összefüggő módosítás

A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.) 2021. január 1-jén lépett hatályba. A Szankció tv. új alapokra helyezi a közigazgatás szankciórendszerét, ezért szükségessé vált a kapcsolódó ágazati jogszabályok, így az Szt. kisebb módosítása is az alábbiak szerint.

„58/A. § (21) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a befogadást a (2h) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott esetben, valamint a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra vonatkozó szabályok megszegése esetén a (2h) bekezdés c) pontjában meghatározott esetben figyelmeztetés alkalmazása nélkül vonja vissza.”

„92/K. § (4d) A működést engedélyező szervnek a szolgáltatói nyilvántartással kapcsolatos hatósági eljárásaiban a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvény szerinti figyelmeztetés nem alkalmazható.

(...)

(11) Ha bejegyzés hiányában nyújtanak szociális szolgáltatást, a működést engedélyező szerv szociális igazgatási bírságot szab ki, és

a) felszólítja a szociális szolgáltatást működtető, megszervező személyt, szervezetet, hogy a felszólítás közlésétől számított tizenöt napon belül kérelmezze a bejegyzést, feltéve, hogy a szociális szolgáltatás eleget tesz a bejegyzéshez szükséges feltételeknek, vagy a feltételek tizenöt napon belül biztosíthatók,

b) bentlakásos intézményi ellátás esetén az ügynek az ellátottak szempontjából előnyös rendezése érdekében a bejegyzéshez szükséges feltételek megteremtéséről és az ideiglenes működés feltételeiről a szociális szolgáltatást működtető, megszervező személlyel, szervezettel hatósági szerződést köthet,

c) az a) és b) pontban nem említett esetben kötelezi a szociális szolgáltatást működtető, megszervező személyt, szervezetet a szolgáltatásnyújtás megszüntetésére.

(12) Ha a szociális szolgáltatást működtető, megszervező személy vagy szervezet a bejegyzés iránti kérelmet - a (11) bekezdés a) pontja szerinti - határidőben nem nyújtja be, vagy kérelmét elutasítják, a működést engedélyező szerv ismételten bírságot szab ki, és kötelezi a szociális szolgáltatást működtető, megszervező személyt, szervezetet a szolgáltatásnyújtás megszüntetésére.”

„92/M. § (4) A fenntartóra kiszabott bírság összegét - a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvényben meghatározott szempontokon túl - a bírság megfizetésének az ellátás színvonalára gyakorolt hatására tekintettel kell megállapítani.”

(hatályos: 2021. 01. 01-től)

II. A Gyvt. módosítása

1. A fogyatékoságügyi tanácsadás jogszabályi alapjainak megteremtése

A fogyatékoságügyi tanácsadással kapcsolatban a Gyvt. rögzíti, hogy a feladat ellátására kijelölt család- és gyermekjóléti központokat a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter az általa irányított minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzé teszi.

„40/A. § „(7) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központ az Szt. 64. § (9) bekezdése szerinti fogyatékoságügyi tanácsadást is biztosít. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a kijelölésről szóló közleményt az általa irányított minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon teszi közzé.”(hatályos: 2022.01.01-től)

2. A Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer jogszabályi alapjainak megteremtése a gyermekjóléti alapellátásokban is

A Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerre (a továbbiakban: GYVR) vonatkozó törvényi szabályok 2020. július 1-jén léptek hatályba. A rendszerbe a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek adatait kellett rögzíteni. A gyermekjóléti és a gyermekvédelmi ágazat működésének átláthatósága, a hatékonyság javítása, a gyorsabb, hatékonyabb szakmai kommunikáció és feladatellátás érdekében, valamint az adminisztrációs terhek és a papíralapú kommunikáció csökkentését szolgálva a GYVR bevezetésre kerül a gyermekjóléti alapellátásban is. A gyermekjóléti alapellátásra

vonatkozóan a GYVR működése jogi alapjainak megteremtéséhez a Gyvt. egyes rendelkezéseinek módosítása vált szükségessé. A továbbiakban ez az elektronikus felület fogja tartalmazni a család- és gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek átmeneti gondozása igénybevevőinek meghatározott adatait, továbbá itt kell dokumentálni a szociális segítő munkát.

A felkészülési idő érdekében a vonatkozó rendelkezések 2021. március 1-jén lépnek hatályba.

A GYVR-re vonatkozó szabályok mellett pontosításra kerül az adatokba való betekintésre vonatkozó szabályozás.

„135. § (3) A személyes gondoskodást nyújtó (1) bekezdésben meghatározott szervek és személyek a gyermek nevelkedésének megtervezését a (2) bekezdésben meghatározott adattartalmú – jogszabályban meghatározott – környezettanulmány, cselekvési és intézkedési terv, családgondozási terv, elhelyezési javaslat, egyéni elhelyezési terv, egyéni gondozási-nevelési terv alapján végzik. A (2) bekezdésben meghatározott adatkörök rögzítése jogszabályban meghatározottak szerint

a) a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek átmeneti gondozása és a gyermekvédelmi szakellátások tekintetében a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerben, b) a javítóintézeti ellátás tekintetében a javítóintézeti informatikai rendszerben történik.

„135. § (3a) *(A Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerben)*

b) a tervező és értékelő alrendszerben

ba) a gyermekjóléti alapellátást nyújtó részéről a gyermek veszélyeztetettségének feltárása, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és megszüntetéséhez szükséges intézkedésre történő javaslat megtétele; a gyermek nevelkedésének megtervezése érdekében a környezettanulmány, cselekvési és intézkedési terv, védelemben vétel esetén a családi, egyéni gondozási terv elkészítése, az egészségügyi lap feltöltése; nevelésbe vétel esetén a családi kapcsolatok, családgondozás tervezése és a helyzetértékelés; a családbafogadás és utógondozás esetén a gondozási terv elkészítése és a helyzetértékelés, valamint az átmeneti gondozás esetén az egyéni gondozási-nevelési terv, a családgondozási terv elkészítése és a helyzetértékelés;

bb) a gyermekvédelmi szakellátás esetén az elhelyezési javaslat, egyéni elhelyezési terv és egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése, valamint a gondozási-nevelési tevékenység megvalósításának értékelése

(történik.)” (hatályos: 2021.03.01-től)

„136./A § (2) Díjmentesen jogosult betekintést kérni a szolgáltató, intézmény vezetőjénél – a (3) bekezdésben foglalt korlátozással – a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek átmeneti gondozása igénybevétele esetén

a) – feltéve, hogy szülői felügyeleti jogát a bíróság nem szüntette meg – a gyermek szülője,

b) a gyermek törvényes képviselője,

c) a korlátozottan cselekvőképes gyermek és

d) a nagykorúvá vált gyermek,

a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszerében, valamint tervező és értékelő alrendszerében – a (6) bekezdésben és a 136. § (5) bekezdésében foglalt korlátozással – a gyermekre, illetve személyére vonatkozóan a szolgáltató, intézmény által kitöltött adatlapba, valamint jogosult arra, hogy kérésére az adatlapot nyomtatott formában díjmentesen rendelkezésére bocsássák.”

„136/A. § (3) A gyermekjóléti szolgáltatás 40/A. § (2) bekezdés b) pont bd) és be) alpont szerinti tevékenysége esetén a gyermek szülője díjmentesen jogosult betekintést kérni a gyermekjóléti szolgáltató, intézmény vezetőjénél a személyére vonatkozó, a szolgáltató, intézmény által a Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszer tervező és értékelő alrendszerében, valamint a gyermekre vonatkozó, a Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszerében a Ptk. 4:175. § (2) bekezdése szerinti, a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésre vonatkozó adatba.” (hatályos: 2021.03.01-től)

„139. § (2a) A (2) bekezdés a)–f) pontja szerinti adatok a Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszerből kerülnek átadásra a kincstár által a finanszírozás ellenőrzése céljából vezetett nyilvántartás részére.” (hatályos: 2021.01.01-től)

3. Az észlelő- és jelzőrendszer tagjainak bővítése

A módosítással bővül az észlelő- és jelzőrendszeri feladatot ellátók körének törvényi felsorolása a települési önkormányzat jegyzőjével, aki a gyámhatósági feladatainak ellátásán kívül is - különös tekintettel arra, hogy 2020. január 1-jétől családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzat jegyzője került kijelölésre - juthat a gyermek veszélyeztetettségére vonatkozó információkhoz, amelyek jelzése a gyermek érdekében áll.

A jegyzőn túlmenően a gyermekvédelmi jelzőrendszernek – a hozzátartozók sérelmére elkövetett súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak fokozottabb védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CVIII. törvény módosításaival összhangban – a büntetés-végrehajtási intézettel és a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelőkkel való bővítésére is sor került abból a célból, hogy ha a szülő e szervek látókörébe került, akkor a gyermekének nevelését, a vele történő kapcsolattartást befolyásoló információk átadhatóak legyenek a gyermekjóléti szolgáltató és a gyámhatóság részére, erősítve mindezzel a gyermek biztonságát.

„17. § (1) Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

(...)

p) a települési önkormányzat jegyzője,

q) a büntetés-végrehajtási intézet,

r) a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.”

(hatályos: 2021. 01. 01-től)

III. Kormányrendeletek

1. A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet módosítása

A közösségi alacsonyküszöbű ellátás és az utcai szociális munkaesetében a tavalyi évben a hároméves szerződések hatálya egy évvel meghosszabbításra került, ugyanakkor nem került újabb pályázat kihirdetésre, ezért a szerződések hatálya ismét meghosszabbodik a jogszabály erejénél fogva, a kiszámítható finanszírozás érdekében három évvel.

„23. § Az alacsonyküszöbű ellátás, az utcai szociális munka, a krízisközpontok és a titkos menedékházak 2021–2023. évi finanszírozására általános pályázatot nem kell kiírni, a 2020. december 31-én hatályos finanszírozási szerződések hatálya 2023. december 31-éig meghosszabbodik. E szolgáltatások támogatása tekintetében a finanszírozási időszak 2023. december 31-éig tart.” (hatályos: 2021.01.01-től)

2. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet módosítása

Az ideiglenes hatályú bejegyzéssel rendelkező engedélyesek számára az elmúlt években több alkalommal is lehetőséget adott a jogszabály a bejegyzések meghosszabbításra, a legutóbb 2018-ban, amikor is további két évvel, 2020. december 31-éig lehetett a lejáró bejegyzéseket meghosszabbítani.

Az adatok azt mutatták, hogy a türelmi idő ellenére továbbra is vannak olyan fenntartók, amelyek nem tudnak a határozatlan idejű bejegyzés feltételeinek megfelelni. Várhatóan a 2021-2027-es uniós támogatási időszakban is lesz lehetőség korszerűsítésre pályázni. Mivel a szociális ellátórendszerben szükség van a férőhelyekre, az érintett szolgáltatásokat nem lehet megszüntetni, ezért az ideiglenes hatályú bejegyzések ismét meghosszabbításra kerülnek, – tekintettel a jövőre induló újabb hét éves uniós ciklusra – három évvel.

„50. § (1) A működést engedélyező szerv a 2020. december 31-én vagy azt követően hatályukat veszítő ideiglenes hatályú bejegyzések hatályát hivatalból, kizárólag ellátási érdekből 2023. december 31-éig más jogszabályi felhatalmazás hiányában is meghosszabbíthatja, ha a fenntartó benyújtja a határozatlan vagy határozott idejű bejegyzéshez szükséges feltételek megteremtésére vonatkozó szakmai tervét. A működést engedélyező szerv a meghosszabbítás kérdésében 2021. március 31-éig dönt. A döntés véglegessé válásáig az ideiglenes hatályú bejegyzés hatálya meghosszabbodik.” (hatályos: 2021.01.01-től)

Az utcai szociális munka finanszírozására vonatkozó korábbi szabályozás szerint egy fenntartó azonos vagy részben azonos ellátási területen csak egy szolgáltató után kaphatott támogatást. Az utcai szociális munka legkisebb ellátási területe a település lehetett. Az ország nagyobb lakosságszámú településein azonban az ellátást igénylő hajléktalan személyek száma is magasabb, így ott indokolt lehet több olyan szolgálat működtetése, amely utcai szociális munkát végez. A több szolgálat működtetése és finanszírozhatósága érdekében az ellátási terület a településnél kisebb egységben – önkormányzati rendeletben meghatározott vagy a határoló közterületekkel megjelölt településrészként – is nevesíthetővé vált, így az egyes szolgálatok meg tudják osztani egymás között a település területét.

„1. melléklet
6.3. Az ellátási terület megjelölhető
(...)
6.3.3. utcai szociális munka esetén önkormányzati rendeletben meghatározott vagy a határoló közterületekkel megjelölt településrész, település, fővárosi kerület, a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület vagy járás megnevezésével,” (...)
(hatályos: 2021.01.23-tól)

A Szankció tv. 2021. január 1-jei hatályba lépésével összefüggésben az Sznyr. egyes szabályai - a 40. § (3) bekezdése, a 42/A. § (2) bekezdése és a 46. § (1) és (2) bekezdése - hatályon kívül helyezésre kerültek, ezzel egyidejűleg a bejegyzés hiányában nyújtott szociális szolgáltatásra vonatkozó szankciós szabályok átkerültek az Szt.-be.

3. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

Ágazatirányítási szempontból szükséges ismerni az egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekben foglalkoztatottak számát. A KSH tart nyilván adatot az összlétszámra vonatkozólag, de a járványhelyzetben teendő sürgős intézkedések rávilágítottak arra, hogy gyors hozzáféréssel, intézményi szintre lebontva is szükségesek a minél aktuálisabb adatok, ezért a fenntartóknak szükségessé vált félévente jelenteniük a dolgozói létszám adatokat az országos jelentési rendszerbe. Az adatokat első alkalommal valamennyi szolgáltatás esetén 2021. január 31-éig, 2020. december 31-ei jelentési időpontra kell bejelenteni.

„1. Melléklet

1.11. Valamennyi szociális szolgáltatás:

1.11.1. a jelentési időpontban az engedélyesnél szakmai munkakörben foglalkoztatottak száma,

1.11.2. a jelentési időpontban az engedélyesnél technikai munkakörben foglalkoztatottak száma,

1.11.3. a jelentési időpontban az engedélyesnél tartósan távollévő foglalkoztatottak száma.”

„2.5. Valamennyi gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység:

2.5.1. a jelentési időpontban az engedélyesnél szakmai munkakörben foglalkoztatottak száma a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló nevelőszülők kivételével,

2.5.2. a jelentési időpontban az engedélyesnél technikai munkakörben foglalkoztatottak száma,

2.5.3. a jelentési időpontban az engedélyesnél tartósan távollévő foglalkoztatottak száma.”

„3.1.2. a 2.4. pont szerinti adatok esetén minden hónap utolsó napja,”

„19. § (1) Az 1. melléklet 1.11. és 2.5. pontja szerinti adatokat első alkalommal valamennyi szolgáltatás esetén 2021. január 31-éig, 2020. december 31-ei jelentési időpontra kell bejelenteni.” (hatályos: 2021.01.01-től)

4. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosítása

A Korm. rendelet 2. számú melléklet „I. Ágazatspecifikus munkakörök a szociális területen” című táblája szerint 2019. január 1-jétől a falu- és tanyagondnoki munkakörben foglalkoztatott személyt „A”-„E” fizetési osztályba lehet sorolni végzettségétől függően. Az e melléklet „V. Besorolási előírások a kinevezések elkészítéshez” című rész 2. pontja szerint „A” fizetési osztályba kellett sorolni a legfeljebb alapfokú iskolai végzettséghez kötött munkaköröket, valamint az alapfokú iskolai végzettséget nem igénylő szakképesítéshez kötött munkaköröket (pl. falugondnok). A módosítás a fenti rendelkezések közti ellentét feloldását célozza azzal, hogy a falugondnok helyett az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező falu- és tanyagondnokot hozza példának.

A 2. számú melléklet „V. Besorolási előírások a kinevezések elkészítéséhez” rész 2. pontja:
 „„A” fizetési osztályba kell sorolni: a legfeljebb alapfokú iskolai végzettséghez kötött munkaköröket, valamint az alapfokú iskolai végzettséget nem igénylő szakképesítéshez kötött munkaköröket pl. **alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező falu- és tanyagondnok**”
 (hatályos: 2021.01.23-tól)

5. A Kormány 610/2020. (XII. 18.) Korm. rendelete a Nemzeti Szociálpolitikai Intézetről

Az egyházak szociális és gyermekvédelmi szerepvállalásának erősödésével összefüggésben, a korábbi feladatellátás átalakításával és ésszerűsítésével került sor az állami intézményfenntartótól, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságtól (a továbbiakban: SZGYF) elkülönült, önálló gazdálkodással rendelkező költségvetési szerv – a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet (a továbbiakban: Intézet) – létrehozására.

Az új költségvetési szerv létrejöttével egyidejűleg megtörtént az SZGYF szakmailag indokolt teljes profiltisztítása is, elérve ezzel azt az eredeti szándékot, amely egy tisztán intézményfenntartói feladatot ellátó, központi hivatal felállítása volt.

A kormányrendeletben rögzítésre kerültek az Intézet pontos közfeladatai, melyek egy részét az Intézet a Nemzeti Fogytékosságügyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft., másik részét az SZGYF feladatköréből vette át. A feladatok átadásának legfőbb indoka egy módszertani, szakmai fejlesztéseket, szakpolitikai intézkedéseket, képzéseket támogató, független szerv létrehozása.

Az Intézet az SZGYF-től – többek között – az alábbi feladatokat vette át:

- a szociális, gyermekvédelmi ágazati képzéssel, továbbképzéssel összefüggő feladatok,
- módszertani feladatok,
- az országos szociális nyilvántartási rendszer (szolgáltatói nyilvántartás, igénybevevői nyilvántartás) működtetésében és fejlesztésében közreműködés,
- Szociális Ágazati Portál működtetése,
- a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló kormányrendeletben meghatározott egyes kezelő szervei feladatok,
- szociális intézményi férőhelykiváltási szakmai koordinációs műhely kialakításával és működtetésével kapcsolatos fejlesztési feladatok,
- hazai források felhasználásával nyújtott támogatás biztosítása a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokat nyújtó intézmények, szervezetek, javítóintézetek, valamint a fogyatékos személyeket tömörítő vagy azokat segítő civil szervezetek, intézmények részére.

Az Intézet feladatköre új feladatokkal is bővült:

- az emberi erőforrások miniszterének felkérésére szakmai célvizsgálatot végez a szociális és gyermekjóléti szolgáltatók, intézmények, valamint a gyermekotthoni és a nevelőszülői ellátás szakmai megfelelőségének elősegítése érdekében,
- a módszertani feladatok ellátás során az Intézet bevonhatja a pályázat útján kiválasztott, területi szinten kijelölt szolgáltatástámogatási és szakmafejlesztési intézményeket.

6. A 627/2020. (XII. 22.) Korm. rendelet az egyes kormányrendeleteknek a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Budapest Fővárosi Kirendeltségének és Pest Megyei Kirendeltségének összevonásával összefüggő módosításáról

A Nemzeti Szociálpolitikai Intézet 2021. január 1-jei létrehozásával megvalósult a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság teljes profiltisztítása. A profiltisztításhoz igazodó új szervezeti struktúra kialakításával összefüggésben sor került az SZGYF Budapest Fővárosi és Pest Megyei Kirendeltségének összevonására, mely szervezeten irányítási szempontból is hatékonyabb megoldást tett lehetővé. A Pest Megyei Kirendeltség illetékességi területe Budapest főváros és Pest megye közigazgatási területére terjed ki.

IV. Miniszteri rendeletek

1. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet

Az Szt. módosítása rendelkezett arról, hogy a fogyatékosügyei tanácsadás szolgáltatás jogszabályi alapjainak megteremtésével lehetővé váljon, hogy – az uniós projekt lezárását követően – 2022. január 1-jétől a szolgáltatás beépüljön a család- és gyermekjóléti szolgáltatásba, azzal, hogy a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család és gyermekjóléti központokhoz rendeli a feladatot. A szolgáltatás hozzájárul az egyének, családok jólétéhez, életminőségük és életvezetési képességük javulásához, segíti a közszolgáltatásokhoz, információkhoz és ellátásokhoz való hozzáférésüket. A fogyatékosügyei tanácsadó a fogyatékoságból adódó kérdések, problémák megválaszolására, megoldására koncentrálna, kiemelt szerepe van a széleskörű szakmai tájékoztatásban, kapcsolattartásban, az együttműködések kialakításában és fenntartásában, valamint segíti a speciális szolgáltatások igénybe vételét.

A fogyatékosügyei tanácsadás keretében végzendő részletes feladatokat, a létszám és képesítési előírást az NM rendelet határozza meg. Az 1. melléklet I. Alapellátások című 1. pontja azzal egészült ki, hogy családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás keretében a kijelölt család- és gyermekjóléti központban a miniszter által közzétett kijelölésben meghatározottak szerinti létszámban lesz foglalkoztatható fogyatékosügyei tanácsadó. Képesítés tekintetében felsőfokú végzettség fogadható el.

„Fogyatékosügyei tanácsadás

27/A. § A fogyatékosügyei tanácsadás feladata:

a) tanácsadás biztosítása a fogyatékos személy és családtagjai számára, a velük való kapcsolatfelvétel, az információnyújtás, a szociális készségek fejlesztése, az ügyintézés, valamint klubfoglalkozás és sorstársi csoportok szervezése, működtetése,

b) együttműködés a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókkal, intézményekkel, egészségügyi alap- és szakellátásokat nyújtó egészségügyi szolgáltatókkal, oktatási, képzési szolgáltatásokat nyújtókkal, foglalkoztatási szolgáltatásokat nyújtókkal, közlekedési, sport-, kulturális és egyéb szabadidős tevékenységet nyújtó szervezetekkel, egyéb civil szervezetekkel, érdekvédelmi csoportokkal, valamint egyházi intézményekkel, közösségekkel,

c) a fogyatékos személyek és családtagjaik számára biztosított szolgáltatások igénybevételének segítése, ideértve a család- és gyermekjóléti központ által nyújtott szolgáltatásokat,

d) közreműködés egyes életvitelt támogató eszközök kölcsönzésében és speciális szolgáltatások közvetítésében,

e) együttműködés a szociális diagnózist felállító eszményrendszerrel, és

f) kapcsolattartás a többi fogyatékoságügyi tanácsadóval.”

(hatályos: 2022.01.01-től)

Az óvodai és iskolai szociális segítőknek a munkakör betöltéséhez szükséges speciális képzést a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított 2 éves határidőn belül el kell végezniük. A 2019. február 28-án foglalkoztatásban álló óvodai és iskolai szociális segítőknek 2021. január 1-jéig kellett volna elvégezniük a speciális képzést. Több szolgáltató jelezte, hogy a munkatársak a COVID-19 vírus okozta járványhelyzetre tekintettel méltányolható okokból a képzésen nem tudtak részt venni, így azoknak a határidőben történő elvégzése akadályba ütközött. Annak érdekében, hogy ezeknek a személyeknek a jogviszonya ne szűnjön meg, indokoltá vált a képzésekre irányadó határidőknek a veszélyhelyzet és az egészségügyi válsághelyzet időtartamával való meghosszabbítása.

„162. § A veszélyhelyzet és az egészségügyi válsághelyzet időtartama az óvodai és iskolai szociális segítő képzésre a 25. § (6) bekezdésében meghatározott határidőbe nem számít bele.” (hatályos: 2021.01.10-től)

„179. § Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 4/2019. (II. 27.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Módr1.) hatálybalépésekor foglalkoztatásban álló óvodai és iskolai szociális segítőnek az óvodai és iskolai szociális segítő képzést 2022. január 1-jéig kell elvégeznie.” (hatályos: 2021.01.10-től)

2. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet módosítása

A módosítással az SzCsM rendelet 3. számú melléklete kiegészült az intézményvezetői munkakörben elfogadható egészségügyi szervező végzettséggel, valamint pontosításra került, hogy a szociális szakigazgatás szervező szakirányú végzettség önállóan elfogadható végzettség.

A szociális diagnózist készítő eszményrendszereknek, a falu- és tanyagondnokoknak, a támogató szolgáltatásban, valamint a közösségi ellátásban alkalmazott személyeknek a munkakör betöltéséhez szükséges speciális képzést a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított 1, illetve 2 éves határidőn belül el kell végezniük. A 2020. január 1-jén foglalkoztatásban álló szociális diagnózist készítő eszményrendszereknek pedig 2021. december 31-ig kellett volna elvégezniük a speciális képzést. A COVID-19 vírus okozta járványhelyzetre tekintettel ezekben a munkakörökben is indokolt a képzések elvégzésére rendelkezésre álló idő meghosszabbítása.

„124. § (1) A 30. § (10) bekezdése szerinti képzést a 2020. január 1-jén foglalkoztatásban álló szociális diagnózist készítő eszményrendszereknek 2022. december 31-ig kell elvégezniük.” (hatályos: 2021.01.10-től)

„125. § A veszélyhelyzet és az egészségügyi válsághelyzet időtartama

a) a szociális diagnózist készítő eszményrendszeri képzésre a 30. § (10) bekezdésben,

b) a falu- és tanyagondnoki alapképzésre a 39. § (5) bekezdésben,
 c) a támogató szolgálati képzésre a 39/D. § (1) bekezdésben,
 d) a közösségi pszichiátriai ellátással kapcsolatos képzésre a 39/I. § (2) bekezdés b) pontjában,
 e) a szenvedélybetegek közösségi ellátása képzésre, a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása képzésre a 39/N. § (1) bekezdésben meghatározott határidőbe nem számít bele.”(hatályos: 2021.01.10-től)

Az SzCsM rendelet 2018. február 6-i módosítása a pszichiátriai betegeket, a szenvedélybetegeket és a demens személyeket ellátó személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben foglalkoztatottaknak az adott munkakör betöltéséhez szükséges képesítési minimum előírásait bővítette úgy, hogy az adott célcsoportnak megfelelően szakmai egységenként minimum 1 fő szakirányú végzettségű szakember jelenlétét kell biztosítani műszakonként. A fenntartók ennek 2022. január 1-jéig lettek volna kötelesek megfelelni. Az Országos Képzési Jegyzékre épülő szakképesítési struktúra átalakítása jelentősen érintette a rendeletben megjelölt képesítéseket is. A fenntartóktól érkezett jelzések szerint a gondozó, az ápoló és a terápiás munkakörben foglalkoztatottak kis százaléka rendelkezik a fentiekben jelzett kiegészítő szakirányú képesítéssel, így annak érdekében, hogy a dolgozók az új rendszer szerinti képesítéseknek meg tudjanak majd felelni, indokoltá vált a jogszabályban előírt, 2022. január 1-jei határidőt két évvel meghosszabbítani.

„120. § (4) A 6. § (5a) bekezdés d) pontjában foglaltaknak a fenntartó 2024. január 1-jéig köteles megfelelni.”
 (hatályos: 2021.01.10-től)

3. Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet módosítása

A törvényi változásnak megfelelően az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet (a továbbiakban: Kr.) is módosításra került. Az új szabályozás értelmében a megyei önkormányzatok a képzést maguk is végezhetik (az oktatóval kötött megbízási szerződés keretében), vagy – korábbi gyakorlat szerint, az SZGYF-hez hasonlóan – képzési megállapodás keretében olyan más intézményt is megbízhatnak, amely a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel. A képzési megállapodás érvényességéhez a szociális ágazat irányítását végző minisztérium jóváhagyása ez esetben is szükséges. Az egyéb, szervezéshez kapcsolódó feladatok, úgy, mint a résztvevők jelentkezésének nyilvántartása, igazolás és tanúsítvány kiállítása a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet feladatkörébe kerül (a képzési feladatoknak az SZGYF-től való átvétele okán). A megyei önkormányzat évente legalább egy alkalommal köteles a képzés megtartásáról gondoskodni, azonban amennyiben a képzés megtartásához nincs kellő számú jelentkező, a megyei önkormányzat más megyei önkormányzattal közösen is teljesítheti a kötelezettségét.

„2/A. § (1) Az 1. § c) pontja szerinti képzés oktatási programjának kidolgozása során a miniszter kikéri a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének véleményét.

(2) A megyei önkormányzat az 1. § c) pontjában meghatározott képzést maga végzi, vagy ezzel - képzési megállapodás keretében - olyan más intézményt is megbízhat, amely a 2. § (3) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel. A döntés meghozatala előtt a megyei önkormányzat kikéri a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének véleményét.

(3) A megyei önkormányzat gondoskodik a képzés legalább évente egy alkalommal történő megtartásáról. Ha a képzés megtartásához nincs kellő számú jelentkező, a megyei önkormányzat más megyei önkormányzattal közösen is megszervezheti a képzést.

(4) A megyei önkormányzat a képzés megvalósításának módjáról és tervezett időpontjáról legkésőbb a képzés napját megelőző 30 nappal korábban, elektronikus úton tájékoztatja az Intézetet.”

„4. § (1) A jelentkező a képzésen való részvételi szándékát a Szociális Ágazati Portálon közzétett jelentkezési lapnak az Intézethez elektronikusan történő benyújtásával jelzi. A 2/A. § szerinti képzésre jelentkezők adatait az Intézet a képzés megszervezése érdekében a jelentkezési lap benyújtását követő 15 napon belül továbbítja a jelentkező lakóhelye szerint illetékes megyei önkormányzatnak.”

„10. §-a a következő (2a) Az 1. § c) pontjában meghatározott képzés záróvizsgájára a vizsgabizottság egy tagját a megyei önkormányzat delegálja.”

„20. § E rendeletnek az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet módosításáról szóló 45/2020. (XII. 14.) EMMI rendelettel (a továbbiakban: Módr2.) megállapított 2. § (2)-(4) bekezdését, 2/A. §-át, 4. § (1) és (5) bekezdését, valamint 10. § (2) és (2a) bekezdését a Módr2. hatálybalépését megelőzően benyújtott jelentkezésekre, valamint az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosító számú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt keretében megszervezett falu- és tanyagondnoki képzésekre nem kell alkalmazni.”

Hatályát veszti a rendelet 4. § (5) bekezdése.
(hatályos: 2021.01.01-től)

4. Az emberi erőforrások minisztere 2/2021. (I. 18.) EMMI rendelete egyes szociális tárgyú miniszteri rendeleteknek a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet létrehozásával összefüggő módosításáról

4.1. A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet módosítása

Az NSZI létrejöttével a működési nyilvántartás vezetésével kapcsolatos feladatok az SZGYF-től átkerültek NSZI-hez, valamint a rendelet 5. és 6. számú melléklete kivezetésre került (igazolások a működési nyilvántartásba vételről). A módosítások 2021. január 21-én léptek hatályba.

4.2. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet módosítása

A rendelet módosítása egyértelműsíti, hogy a szociális szolgáltatást nyújtó, vezetőképzésére kötelezett személyek nem kötelezettek a továbbképzés teljesítésére, valamint hozzájárul a kettős képzési kötelezettség megszüntetéséhez és a kötelezettek körének pontosabb megjelöléséhez a beszámítás, mentesítés meghatározásával.

„1. § (3) E rendelet hatálya – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – nem terjed ki a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet alapján vezetőképzésre kötelezett, személyes gondoskodást végző személyre.

(4) A személyes gondoskodást végző személy mentesül a továbbképzési kötelezettség alól, ha

a) a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet alapján vezetőképzésre kötelezett,

b) a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséhez öt évnél rövidebb idő van hátra,

c) heti 15 óránál kevesebb időtartamban végez személyes gondoskodást, vagy

d) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 165. § (2) bekezdés b) pontja alapján vagy a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről szóló kormányrendelet alapján a nevelőszülő-képesítés megszerzése alól mentesül.”

„2. § (6) Teljesíti a továbbképzési kötelezettségét az, aki az adott továbbképzési időszak alatt

a) a munkaköréhez kapcsolódó területen

(...)

ad) vezetői munkakörben dolgozik, és a foglalkoztató intézmény vezetőjének engedélyével a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X.18.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Vkr.) szerinti vezetőképzés alapozó képzésének keretében annak sikeres elvégzéséről tanúsítványt szerez, ide értve a Vkr. 1. § (1) bekezdése szerinti személyeken túl a szociális intézmény, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény vezetőjének helyettesét, gazdasági vezetőjét, vezető szakápolóját, valamint az integrált és a közös igazgatású intézmény önálló szervezeti egységének vezető helyettesét is,”
(hatályos: 2021.01.21.)

Az érintett továbbképzések egységes keretének megteremtését szolgálja annak előírása, hogy a kötelező és a munkakörhöz kötött továbbképzések listáját a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter, valamint a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter határozza meg, és közzé teszi a Szociális Ágazati Portálon.

„3/A. § (1a) A kötelező továbbképzések listáját a típus feltüntetésével, valamint – a továbbképzésben érintett munkakörök megjelölésével – a munkakörhöz kötött továbbképzések listáját a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter, valamint a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter határozza meg, és azokat a Szociális Ágazati Portálon közzéteszi.”

(hatályos: 2021.01.21-től)

A rendelet módosítása egyrészt lehetőséget teremt a minősített kötelező és a minősített munkakörhöz kötött továbbképzések terén az egyházi részvételre a szervezési, program kidolgozási, folyamatos tartalmi frissítési, három évenkénti felülvizsgálati tevékenységekhez kapcsolódóan. Másrészt deklarálja az NSZI keretén belül felállított Szociális Továbbképzési Minősítő Testületet (a továbbiakban: Testület), amelynek tagjai között helyet kapnak az egyházi módszertani kijelöléssel rendelkező egyházak is, jelöltjeik útján. A Testület feladata a továbbképzési programok minősítése és pontértékeinek meghatározása. Az NSZI létrehozásával és ezen módosítással megvalósul az az elvárás, hogy a minősítést, pontértékek meghatározását egy független szerv lássa el.

„4. § (1) Minősített választható továbbképzési programot bármely természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet szervezhet. Minősített kötelező továbbképzési programot a Nemzeti Fogyatékosügyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Gazdasági társaság) és az egyházi módszertani kijelöléssel rendelkező egyház szervezhet. Minősített munkakörhöz kötött továbbképzési programot a Gazdasági társaság, az egyházi módszertani kijelöléssel rendelkező egyház, továbbá – az *1/A. számú melléklet* I. pont 16-18. alpontja szerinti munkakörök tekintetében – a Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft., a Magyar Bölcsődék Egyesülete, illetve a Magyar Bölcsődék Egyesülete által megbízott természetes személy, jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet szervezhet.

(1a) A minősített kötelező és a minősített munkakörhöz kötött továbbképzési programok kidolgozását, folyamatos tartalmi frissítését és három évenkénti felülvizsgálatát a Gazdasági társaság vagy az egyházi módszertani intézmény – az *1/A. számú melléklet* I. pont 16-18. alpontja szerinti munkakörök tekintetében a Magyar Bölcsődék Egyesületével együtt – végzi.

(1b) A minősített kötelező és a minősített munkakörhöz kötött továbbképzési programok kidolgozása, folyamatos tartalmi frissítése és három évenkénti felülvizsgálata eredményeként létrejött továbbképzési programokat a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet (a továbbiakban: NSZI) szervezeti keretein belül működő Szociális Továbbképzési Minősítő Testület (a továbbiakban: Testület) fogadja el.

(1c) A továbbképzési programok minősítését és pontértékeinek meghatározását a Testület az Ügyrendjében és e rendeletben meghatározottak szerint végzi. Az egyházi módszertani kijelöléssel rendelkező egyház, illetve képző intézménye a szociális továbbképzési programjába beépíti a vallási, világnézeti elkötelezettségének megfelelő ismereteket. A minősített továbbképzési programok pontértékét a vallási, világnézeti elkötelezettségnek megfelelő ismeretek jellegétől és mennyiségétől függetlenül kell megállapítani, a képzés e része tekintetében a Testület az eljárásában csak azt vizsgálja, hogy biztosítottak-e a képzés tárgyi feltételei.

(2) A minősített kötelező és a minősített munkakörhöz kötött továbbképzési programok – ide értve a felülvizsgálat eredményeként módosított továbbképzési programokat – meghirdetését és közzétételét a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter, valamint a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter hagyja jóvá.”

(hatályos: 2021.01.21-től)

A szakmai tanácskozások kivezetésre kerülnek a képzési szerződés megkötésének kötelezettsége alól, mert felesleges adminisztratív terhet rónak a szervezetrendszerre.

„4/B. § (1) A továbbképzést szervező a minősített továbbképzésen – ide nem értve a szakmai tanácskozást – részt vevővel a polgári jog általános szabályai szerint képzési szerződést köt.”

(hatályos: 2021.01.21-től)

A módosított rendelkezések az NSZI feladatait szabályozzák a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzésének területén, amelybe bevonásra kerül az új Testület is. A szervezeti felépítésből adódóan a függetlenség a kívánalmaknak megfelelően biztosításra került.

„Az NSZI továbbképzésekkel kapcsolatos feladatai

11/A. § (1) Az NSZI a Testület bevonásával a továbbképzések szakmai felügyelete keretében nyomon követi a minősített továbbképzési programok megvalósítását, kivizsgálja a

továbbképzésekkel, illetve a továbbképzésekhez kapcsolódó számonkérésekkel kapcsolatos bejelentéseket, panaszokat. Ha a továbbképzés megvalósítása a minősített továbbképzési programtól eltér, vagy a továbbképző szervezet az e rendeletben foglalt kötelezettségeit nem teljesíti, az NSZI határidő tűzése mellett felhívja a továbbképző szervezetet az eltérés megszüntetésére, illetve az e rendeletben foglalt kötelezettségeinek teljesítésére.”
(hatályos: 2021.01.21-től)

Az új rendelkezések az egyházi módszertani kijelöléssel rendelkező egyházak részvételével felállított Testület feladatait is meghatározzák, valamint nevesítik a munkáját segítő Titkárságot.

„A Szociális Továbbképzési Minősítő Testület

12. § (1) A Testület

- a) ellátja a továbbképzési programok minősítését, pontértékeinek meghatározását,
 - b) kidolgozza a továbbképzések szakmai követelményrendszerét,
 - c) közreműködik a továbbképzések szakmai felügyeletében.
- (1a) A Testület a feladatait az NSZI szervezeti keretein belül létrehozott Titkárság (a továbbiakban: Titkárság) közreműködésével látja el.

12/A. § (1) A Testület 13 tagból áll.

(2) A testület tagjai:

- a) az egyházi módszertani kijelöléssel rendelkező egyházak által delegált 6 személy,
 - b) a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által felkért 7 személy, akik közül 1 személyt a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter delegál.
- (3) A Testület ügyrendje tartalmazza a Testület működésével, valamint a Testület és a Titkárság közötti feladatmegosztással kapcsolatos részletes szabályokat.
- (4) A Testület ügyrendjét a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter hagyja jóvá.”
(hatályos: 2021. 01. 21-től)

Budapest, 2020. február

Készítette: Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya a Szociális Fejlesztéspolitikai Főosztály közreműködésével